

William Kentridge

El que no està dibuixat

Proposta didàctica

Proposta elaborada per Àlex Mumbrú Mora, en el marc de la col·laboració entre el CCCB i l'Olimpíada de Filosofia de Catalunya (OFC).

Activitats de contextualització

1. Qui és William Kentridge? Per què és considerat un dels artistes més influents de l'actualitat?
2. L'obra de William Kentridge està molt marcada per l'Apartheid de Sud-àfrica. Busca informació sobre aquest període de la història recent.
3. A l'inici de l'exposició trobareu una línia del temps que relaciona la data de creació de les obres de Kentridge amb els esdeveniments històrics més rellevants de l'Apartheid. Justifica el tema i el contingut de les obres presentades amb la informació sobre el context històric en què van ser creades.
4. Busca informació sobre els següents personatges i indica el paper que han jugat en la història de Sud-àfrica:
 - a) Nelson Mandela
 - b) Desmond Tutu
 - c) Steve Biko
 - d) Frederik Willem de Klerk

Activitats de reflexió

5. Què s'entén per postcolonialisme? Diries del món d'avui que és postcolonial? Justifica la teva resposta.
6. La paraula "Apartheid" significa "separació" o "apartament" per motius ètnics o racials i, en el cas de Sud-àfrica, va ser reconeguda legalment i promoguda políticament. Pots posar exemples actuals de situacions d'aquest tipus? Justifica la teva resposta.
7. Quina relació hi ha entre el dibuix i la memòria? Justifica la teva resposta i posa-la en relació amb el títol de l'exposició.
8. Estàs d'acord amb la següent afirmació de Carolyn Christov-Bakargiev: <<"L'obra de Kentridge no és ni "negra" ni "blanca", sinó simplement "africana">> . Justifica la teva resposta amb alguna de les obres que hagis vist a l'exposició.
9. W. Kentridge afirma el següent: "M'interessa un art polític, és a dir, un art d'ambigüitat, de contradicció, de gestos incomplets i de finals incerts". Consideres la proposta artística de Kentridge una proposta política? I, de manera més general, pot haver-hi un art que no sigui polític? Justifica la teva resposta.

Pensament en imatge

10. Què va ser la Comissió per la Veritat i la Reconciliació (CVR) creada al 1995? Relaciona aquesta comissió amb l'obra Weighing... and Wanting (1998).
11. Busca informació sobre la massacre de Sharpeville (1960). Tenint en compte aquest esdeveniment, posa en relació l'obra Felix in Exile (1994) de W. Kentridge i el quadre de Goya El 3 de maig de 1808.
12. En quin sentit es pot dir a l'exposició que: "El paisatge és una metàfora de la memòria"? Hi estàs d'acord? Justifica la teva resposta i posa-la en relació amb l'obra Johannesburg, la segona ciutat més gran després de París (1989).

13. L'ús del carbó i del dibuix en blanc i negre a les obres de Kentridge té un pes fonamental. Relaciona l'obra de William Kentridge amb la dels següents artistes:

- a) W. Hogarth (1697 - 1764)
- b) F. Goya (1746 - 1828)
- c) Käthe Köllwitz (1867 - 1945)
- d) Max Beckmann (1884 - 1950)
- e) l'expressionisme alemany (en concret, la pel·lícula El Gabinet del Dr. Caligari).

Considera els temes, la tècnica compositiva, els elements biogràfics i el context històric d'aquests artistes.

14. A la sèrie d'obres Drawings for projection, Kentridge se serveix de dos personatges aparentment antagònics: l'industrial Soho Eckstein i el poeta Felix Teitlebaum. En quin sentit es pot dir a l'exposició que ambdós personatges són "cara i creu d'una única personalitat escindida"? Justifica la teva resposta.

Altres propostes

15. Relaciona la història recent de Sud-àfrica amb la descripció que se'n fa a les següents pel·lícules: Invictus (2009), Searching for Sugar Man (2012)

16. Relaciona el tema de les exclusions produïdes per la societat contemporània amb la pel·lícula District 9 (2009)

17. Dins la sèrie de tapissos exposats, n'hi ha alguns que fan referència a l'òpera de Xostakóvitx "El nas" que Kentridge va dirigir el 2010 per l'Òpera Metropolitana de Nova York. Llegeix el relat homònim de N. Gógol i fes-ne la teva pròpia adaptació en imatge.

Glossari de termes

- postcolonialisme
- Apartheid
- afrikaans
- miners zama zama

Webgrafia

- Informació biogràfica sobre W. Kentridge:
<https://www.museoreinasofia.es/en/exhibitions/william-kentridge>
- Informació sobre l'obra de W. Kentridge:
<https://www.ivorypress.com/es/editorial/william-kentridge-tummelplatz/>
- Catàleg de l'exposició sobre W. Kentridge al MACBA (1999):
<https://www.macba.cat/ca/exposicions-activitats/exposicions/william-kentridge>
- Concessió del Premi Príncep d'Astúries: <https://www.ccma.cat/324/el-polifacetic-artista-william-kentridge-premi-princesa-dasturies-de-les-arts/noticia/2786813/>
- Informació sobre els miners zama zama:
https://elpais.com/diario/2009/09/27/negocio/1254055944_850215.html